

Op de grens van licht en duisternis

- Wat?** Studiedag Middeleeuwen
Wanneer? Vrijdag 17 februari 2012
Waar? Gymnasion, Heyendaalseweg 141, Zaal GN 3
Hoe laat? Ontvangst 10.00 uur – Opening 10.30 uur – Borrel 16.30 uur
Kosten? Gratis op vertoon van studenten- of medewerkerspas RU, anders €5,-
Meer info? www.ru.nl/nederlands/actueel/middeleeuwendag/

Op de grens van licht en duisternis

Licht en duisternis, goed en fout, geloof en bijgeloof: de grens tussen beiden lijkt zeker voor de middeleeuwen niet moeilijk te bepalen. De verering van God, Jezus, Maria en heiligen hoorde vanzelfsprekend tot het licht, terwijl een verering van de duivel een afkeer van dat licht betekende. Leven volgens kerkelijke wetten was goed, het overtreden daarvan was fout en werd met zware boetes gestraft. Wonderen waren goed, maar het gebruiken van magie was fout. Maar klopt dit wel – was het beeld wel zo zwart-wit? Wie bepaalde eigenlijk wat tot licht en duisternis behoorde? En was er niet ook sprake van een schemerzone, een gebied van onzekerheid en onveiligheid, vanwaar men al heel gauw in de duisternis kon afglijden als men even het licht niet meer zag?

Op deze studiedag willen we de grens tussen licht en duisternis verkennen. Daarbij zijn de twee begrippen niet vastgelegd op hun letterlijke betekenis, maar kunnen ze verrijkt worden door verschillende connotaties. Ook het woord ‘grens’ kan meer betekenen dan een dunne scheidslijn. Het beschrijft ook de schemerzone tussen het een en het andere, die afhankelijk van het gebied waarop zij zich bevindt heel klein of juist heel groot kan zijn. Ook diegenen die het verloop van zo’n grens bepaalden (wetgevende instanties, theologen, schrijvers, wetenschappers, kunstenaars) en hun motieven om dit te doen zullen worden voorgesteld, en de mensen die het betrof: zowel de slachtoffers van het gezag als de voorbeeldige heiligen, de gulle gevers en de arme stakkers, de magiërs en al die andere mensen die ooit in de problemen zijn gekomen omdat ze aan de ‘verkeerde’ kant van de grens stonden.

Het is inmiddels duidelijk: we hebben het over meer dan één grens, afhankelijk van het wetenschapsgebied waar we mee bezig zijn en van de mensen die, op welke manier dan ook, met zulke grenzen te maken hebben. We hopen door de lezingen van mediëvisten van de Radboud Universiteit Nijmegen een gevarieerd beeld te bieden van licht en duisternis, van de raakvlakken en van de veranderlijkheid van deze grenzen, waardoor meer licht tot een vermindering van het duister leidt of een verkleinde schemerzone de duisternis gevaarlijk dicht bij het licht laat komen.

Het organiserend comité,

Kor Bosch, Sandor Chardonens, Renée Gabriël, Anne Huijbers en Judith Keßler

Programma Studiedag Middeleeuwen 2012

- 10.00 uur Ontvangst met koffie en thee
- 10.30 uur Opening door ochtendvoorzitter prof. dr. Johan Oosterman (Nederlandse Taal en Cultuur)
- 10.35 uur drs. Renée Gabriël (Nederlandse Taal en Cultuur)
Evenwichtsoefening tussen wereldse geneugten en hemels geluk. De Dietsche doctrinale, handboek voor de leek
- 11.00 uur dr. Thomas Quartier (Religiewetenschappen)
Geen licht zonder duister. Symbolische fantasie over dood en leven naar Hildegard van Bingen
- 11.30 uur Pauze met koffie en thee
- 12.00 uur Kor Bosch (Geschiedenis)
De schaduwzijde van het pauselijk hof. De maatschappijkritiek van Giraldus Cambrensis
- 12.30 uur prof. dr. Daniela Müller (Theologie)
Von dem Teufel der Katharer zur Dämonenlehre der Hexen
- 13.00 uur Lunchpauze (lunch op eigen gelegenheid)
- 14.00 uur dr. Bettelou Los (Engelse Taal en Cultuur)
Wat is "verb-second"? Nieuw licht op een woordvolgorde-verschijnsel
- 14.30 uur prof. dr. Sible de Blaauw (Kunstgeschiedenis)
Licht en donker in de vroegchristelijke en middeleeuwse kerkbouw
- 15.00 uur Pauze met koffie en thee
- 15.30 uur drs. Judith Keßler (Duitse en Nederlandse Taal en Cultuur)
Afblijven! Of: hoe herken je een ketter?
- 16.00 uur prof. dr. Peter Raedts (Geschiedenis)
Licht in de duisternis: de Renaissance en de Middeleeuwen
- 16.30 uur Sluiting en borrel in het Sportcafé

oor studenten en staf van de faculteiten Letteren en Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen en voor andere geïnteresseerden. Geen inschrijving nodig.

e Studiedag Middeleeuwen wordt mogelijk gemaakt door de afdelingen Geschiedenis, Engels en Nederlands, het HLCS en de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen.

Vragen? Stuur gerust een mail naar Renée Gabriël (r.gabriel@let.ru.nl)